

การศึกษาสภาพปัญหาและการจัดการหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร
Study of the Problems and Debt Management of Working-Age Individuals
in Bangkok

ณภาพัช สุขสบาย

สาขาวิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ

Naphaphat Sooksabai

Faculty of Business Administration Program in Finance, Ramkhamhaeng University

Corresponding author: 6514154079@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการจัดการหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาแบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นการสำรวจลักษณะข้อมูลปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยสภาพปัญหาหนี้สิน และส่วนที่ 3 เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ด้วย Google Forms จำนวน 400 ชุด และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานโดยใช้ค่าสถิติ Independent T- Test กับค่าสถิติ One – way ANOVA

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครที่ตอบแบบสอบถามออนไลน์ด้วย Google Forms ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 31 – 40 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท

สภาพปัญหาหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร พบว่าคนวัยทำงานส่วนใหญ่มีระดับความสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยจำแนกตามสภาพปัญหาหนี้สินของคนวัยทำงานต่าง ๆ พบว่าคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครมีระดับความสำคัญปัจจัยด้านเศรษฐกิจมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านรายได้ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค และอันดับสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจกลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญด้านสินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาสูงขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจทำให้ต้องใช้เงินในการซื้อสินค้ามากขึ้น รองลงมา คือ ปัจจัยด้านรายได้ กลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญด้านมี

รายได้ที่น้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค กลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญด้านซื้อสินค้าตามกระแสนิยม เช่น เสื้อผ้า โทรศัพท์ มือถือ ของสะสม เป็นต้น และอันดับสุดท้าย คือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย กลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญ ด้านค่าใช้จ่ายสำหรับการพักอาศัยปัจจุบัน เช่น ค่าผ่อนบ้าน ค่าเช่าที่พัก เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ต้องกู้เงินมาใช้จ่าย ตามลำดับ

การจัดการหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร พบว่าคนวัยทำงานส่วนใหญ่มีระดับความสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยจำแนกตามการจัดการหนี้สินของคนวัยทำงานต่าง ๆ พบว่าคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครมีระดับความสำคัญด้านการวางแผนใช้จ่ายเงินมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ ด้านความช่วยเหลือหรือคำปรึกษาทางด้านหนี้สิน ด้านการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกู้ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการชำระคืนเงินกู้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการวางแผนใช้จ่ายเงิน กลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญ ด้านการกำหนดทิศทางการวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างชัดเจน ด้านการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญ ด้านการรับรู้ข่าวสารนโยบายช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐ คุณได้รับจากสื่อออนไลน์มากกว่าสื่อโทรทัศน์หรือสื่ออื่น ๆ ด้านความช่วยเหลือหรือคำปรึกษาทางด้านหนี้สิน กลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญ ด้านได้รับความช่วยเหลือและคำปรึกษาจากคนในครอบครัว ด้านการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกู้ กลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญ ด้านการนำเงินมาซื้อทรัพย์สิน และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการชำระคืนเงินกู้ กลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญ ด้านการชำระหนี้ตามเงินงวดทุกเดือน ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัญหาและการจัดการหนี้สิน

Abstract

This study aims to investigate the problems and debt management of working-age individuals in Bangkok. The study is divided into three parts: Part 1 involves examining demographic factors; Part 2 explores the importance level of various debt problem factors; and Part 3 investigates the importance level of debt management among working-age individuals in Bangkok. This is a quantitative research study. The population used in this research consists of working-age individuals in Bangkok. Data was collected using an online questionnaire via Google Forms, with a total of 400 responses. The data was analyzed descriptively using Mean and Standard Deviation, and Inferentially using Independent T-Test and One-way ANOVA.

The study findings reveal that the majority of respondents to the online questionnaire are female, aged 31-40 years, single, hold a bachelor's degree or equivalent, work in private companies, and have an average monthly income of 20,001-30,000 baht.

Regarding debt problems among working-age individuals in Bangkok, it was found that the overall level of importance is moderate. Specifically, economic factors were considered the most important, followed by income factors, consumption behavior factors, and finally, expenditure factors. For economic factors, respondents rated the importance of increasing consumer goods prices due to economic conditions, which necessitates more spending. For income factors, respondents highlighted the importance of insufficient income relative to expenses. Consumption behavior factors were rated based on spending on trendy items such as clothing, mobile phones, and collectibles. Expenditure factors were rated least important, with respondents indicating that current living expenses, such as mortgage or rent, contribute to their need for borrowing.

Regarding debt management among working-age individuals in Bangkok, the overall level of importance is also moderate. Debt management factors include financial planning, support from government agencies, debt-related advice or counseling, achieving loan objectives, and loan repayment. Financial planning was rated the highest, followed by support from government agencies, debt-related advice or counseling, achieving loan objectives, and finally, loan repayment. Specifically, respondents valued clear planning for expenditures the most. For government support, respondents preferred receiving information about assistance policies from online media rather than television or other sources. Debt-related advice or counseling was considered most helpful when provided by family members. Achieving loan objectives was rated highly for using funds to purchase assets, while loan repayment was least prioritized, with respondents emphasizing timely monthly payments.

Keywords: Problems and Debt Management

บทนำ

จากวิกฤตเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลให้พนักงานบริษัทในเขตเมืองหลวง ทั้งในภาคราชการหรือแม้กระทั่งพนักงานเอกชนประสบปัญหารายได้ไม่พอกับรายจ่ายปัจจัยของปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการปรับราคาค่าครองชีพ การออกมาตรการเงินเดือนขั้นต่ำที่ 15,000 บาท รวมทั้งผลพวงจากราคาน้ำมันที่แพงขึ้นส่งผลให้ค่าครองชีพสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น และการเผชิญกับแรงจูงใจที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมเมืองอย่างกรุงเทพมหานคร คือ การแข่งขัน และกระแสสังคมนั่นเองที่เป็นตัวกระตุ้นให้พนักงานเกิดแรงจูงใจที่จะแสวงหาปัจจัยมาตอบสนองความต้องการของตนเอง จึงก่อให้เกิดการสร้างหนี้สินเป็นจำนวนมากที่ตามมาโดยไม่รู้ตัว รวมทั้งการดึงเงินในอนาคตมาใช้โดยไม่มีการวางแผนล่วงหน้า

ก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมา คือ หนี้สิน และปัญหาสังคม ในขณะที่รายได้ของกลุ่มคนเหล่านี้ยังคงเท่าเดิมหรือลดน้อยลง บางรายถูกปลดออกจากงานจนทำให้สูญเสียรายได้ไปพนักงานบริษัทมีรายได้ไม่เพียงพอกับราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่สูงขึ้น

ข้อมูลสถานการณ์แรงงานในกรุงเทพมหานคร จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวง ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้ทำการสำรวจสภาพการณ์มีงานทำของประชากรในกรุงเทพมหานครโดยได้รวบรวมข้อมูลในช่วงไตรมาสที่ 1 ของปี 2566 (เดือนมกราคม - มีนาคม 2566) พบว่า กรุงเทพมหานคร มีจำนวนประชากรผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 7,868,190 คน เป็นเพศชาย 3,732,560 คน และเพศหญิง 4,135,630 คน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 5,819,799 คน และเป็นผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานจำนวน 2,048,391 คน ซึ่งมีงานทำจำนวนทั้งสิ้น 5,755,751 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพการทำงาน ประชากรมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นลูกจ้างเอกชน จำนวน 3,435,756 คน คิดเป็นร้อยละ 59.7 รองลงมา คือ ทำงานส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง จำนวน 1,258,407 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 เป็นลูกจ้างรัฐบาลจำนวน 545,008 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ช่วยธุรกิจในครัวเรือน จำนวน 318,557 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 และเป็นนายจ้าง จำนวน 196,833 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 ตามลำดับ วิฤตเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลให้ประชาชนระดับรากหญ้าที่หาเช้ากินค่ำทั้งในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม หรือแม้กระทั่งพนักงานภาครัฐ และเอกชนต่างประสบปัญหารายได้ไม่พอกับรายจ่าย ปัจจัยของปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ เช่น ต้นทุนวัตถุดิบ ราคาน้ำมันที่สูงขึ้น ทำให้ภาคอุตสาหกรรมต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้องปิดกิจการ และเกิดการว่างงานขึ้นเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ประชาชนต้องประสบกับปัญหาค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้นในขณะที่รายได้ที่ยังคงเท่าเดิมหรือลดน้อยลง

ด้วยสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและการจัดการหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลของการวิจัยที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น คนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหนี้สินอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นข้อเสนอแนะให้หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษานำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดโครงการกิจกรรมเพื่อพัฒนาแนวทางและสร้างกระบวนการจัดการหนี้สินให้กับคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจลักษณะทางประชากรศาสตร์ ของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพปัญหาหนี้สินและการจัดการหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านรายได้ที่ก่อให้เกิดสภาพปัญหาหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดสภาพปัญหาหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดสภาพปัญหาหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร
6. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภคที่ก่อให้เกิดสภาพปัญหาหนี้สินของคนวัยทำงานใน

กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง คือ คนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน
2. เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ด้วย Google Forms
3. ระยะเวลาการเก็บข้อมูล เดือนเมษายน – มิถุนายน พ.ศ. 2567

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสภาพปัญหาหนี้สิน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านรายได้, ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ, ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย และปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยการจัดการหนี้สิน ประกอบด้วย ด้านการวางแผนใช้จ่ายเงิน, ด้านความช่วยเหลือหรือคำปรึกษาทางด้านหนี้สิน, ด้านการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกู้, ด้านการชำระคืนเงินกู้ และด้านการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร
2. ได้ทราบถึงปัจจัยสภาพหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร
3. ได้ทราบถึงการจัดการหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร
4. คนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหนี้สินอย่างมีประสิทธิภาพ
5. เป็นข้อเสนอแนะให้หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษานำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดโครงการกิจกรรมเพื่อพัฒนาแนวทางและสร้างกระบวนการการจัดการหนี้สินให้กับคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

คำศัพท์นิยามเฉพาะ

ประชากรวัยทำงาน หมายถึง ประชากรกลุ่มใหญ่ของประเทศมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เป็นผู้นำครอบครัว เป็นผู้ดูแลประชากรกลุ่มวัยต่าง ๆ ภายในครอบครัวหรือตัวแทนประชากร ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน และหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

บริโภคนิยม หมายถึง พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลที่แสดงออกด้วยการลอกเลียนแบบ และทำตามแฟชั่นซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการกระตุ้นจากการรับรู้ทางสื่อโฆษณา และตัดสินใจซื้อสินค้าและการบริการโดยมุ่งเน้นเพียงความทัดเทียมกันกับผู้อื่น ในสังคม

หนี้สิน หมายถึง จำนวนเงินหรือสิ่งของ ณ วันใดวันหนึ่งที่ครัวเรือน และบุคคลผูกพันที่จะต้องจ่ายคืนให้แก่เจ้าหนี้ (ผู้ให้กู้)

ภาวะหนี้สิน หมายถึง ภาวะผูกพันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันตามกฎหมายอันเกิดเป็นข้อสัญญาว่าจะต้องชำระทรัพย์สิน อันอาจจะเป็นเงิน สิทธิ สิ่งของ หรือการบริการให้แก่ผู้ให้กู้หรือให้ยืมในอนาคตตามเงื่อนไขที่ตกลงระหว่างกัน ไม่ว่าจะเกิดจากการกู้ การค้าประกัน หรือการว่าจ้าง

ความยากจน หมายถึง การที่บุคคลหนึ่ง ๆ ไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการได้ รวมถึงขาดความน่าเชื่อถือในการที่จะกระทำกิจกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า อันเป็นผลมาจากการความขาดสน และมีรายได้ต่ำ

การจัดการหนี้สิน หมายถึง ลักษณะหรือกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งที่สามารถลดปัญหาภาวะทางด้านหนี้สินของคนวันทำงานในตัวเมือง โดยอาศัยทั้งพัฒนาระบบการความรู้ของคนวันทำงานในตัวเมืองเอง และกระบวนการความรู้จากภายนอก เพื่อให้คนวันทำงานในตัวเมืองสามารถเข้าใจ วิเคราะห์ วินิจฉัย และตัดสินใจไปจนถึงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม

หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

หนี้สิน หมายถึง ภาวะผูกพัน ที่ต้องใช้คืนหรือต้องจ่ายในอนาคต การใช้คืนอาจจ่ายเป็นเงินหรือของมีค่าที่ต้องใช้คือให้ครบตามมูลค่าของหนี้สิน อาจเป็นเงินหรือสิ่งของที่มีค่าได้รับมาจากบุคคลหรือแหล่งเงินภายนอก เช่น การกู้ยืมเงินจากเพื่อน บ้านการกู้ยืมเงินจากกองทุนต่าง ๆ การซื้อสินค้าหรือบริการเป็นเงินเชื่อการซื้อสินทรัพย์เป็นเงินผ่อนชำระหรือการเช่าซื้อ สาเหตุการก่อหนี้หรือภาวะความจำเป็นที่นำไปสู่การก่อหนี้ของประชาชนโดยทั่วไปเกิดจากรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย

การจัดการหนี้สิน หมายถึง การวางแผนชำระหนี้ให้ตรงตามเวลา และต้องมีวินัย หลีกเลี่ยงการสร้างหนี้เพิ่มขึ้น การกู้เงินในจำนวนที่สอดคล้องกับความสามารถในการชำระคืน หลีกเลี่ยงการคาดหวังรายได้จากอนาคตที่ไม่แน่นอนเนื่องจากมีโอกาสผิดพลาด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรพรรณษา สุขรัตน์ (2566) ได้ศึกษา การก่อหนี้และวิธีการจัดการหนี้สินที่ส่งผลต่ออิสรภาพทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง โดยศึกษากับสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งที่มีสัญญาเงินกู้กับสหกรณ์ตั้งแต่ 2 สัญญา พบว่า มูลเหตุการก่อหนี้จากความต้องการพื้นฐานมาจากด้านที่อยู่อาศัยมากที่สุด และเป็นมูลเหตุที่มีผลเชิงบวกต่อการมีอิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง ในส่วนมูลเหตุการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ พบว่า มูลเหตุด้านการเดินทางมีมากที่สุด แต่เป็นมูลเหตุที่มีผลเชิงลบต่อการมีอิสรภาพทางการเงินทั้งด้านความอยู่รอด และด้านความมั่งคั่ง ทั้งนี้สมาชิกมีวิธีการจัดการหนี้สินโดยการเพิ่มรายได้ - ลดรายจ่ายมากที่สุด และเป็นวิธีที่มีผลเชิงบวกต่อการมีอิสรภาพทางการเงินทั้งด้านความอยู่รอดและด้านความมั่งคั่ง จากผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปใช้

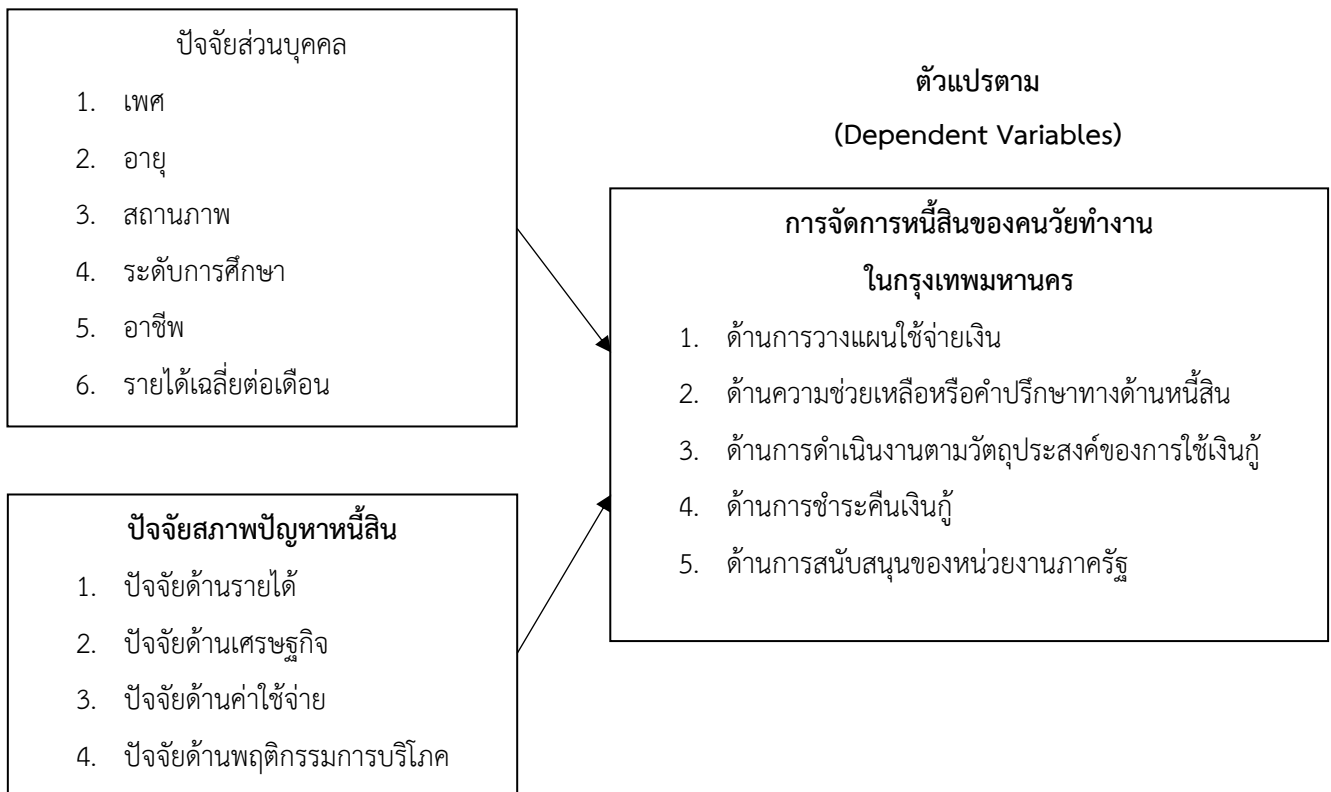
ประโยชน์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินเชื่อย่างมีคุณภาพให้ตรงกับความต้องการของสมาชิก และยังสามารถควบคุมการใช้จ่ายเงินให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการกู้ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยลดปัญหาหนี้สิน และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้

ณัฐพงษ์ ท้วมจันทร์ (2555) ได้ศึกษา ภาวะหนี้สินและแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินของประชาชน ในเทศบาลตำบลหางว อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดภาวะหนี้สินสูงสุด คือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายและรองลงมา คือ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินประชาชนจะร่วมกันวิเคราะห์ปัญหากับคนในครอบครัว และมีแนวทางโดยการลดค่าใช้จ่าย การหากิจกรรมเพิ่มรายได้ การบริโภคอาหารที่มีคุณภาพไม่แพง และต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านการจัดหาอาชีพเสริมเพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการชำระหนี้

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ

(Independent Variables)

กลุ่มและการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ได้ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งหมดเป็น 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงได้หาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณด้วยสูตรหาขนาดตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากร (บุญชม ศรีสะอาด, 2538)

$$n = \frac{0.5 (1 - 0.5) (1.96)^2}{(0.05)^2}$$

$$n = 385$$

โดย	n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	Z	=	ระดับความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดไว้
	e	=	สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้
	P	=	สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยจะสุ่ม

ในการวิจัยนี้จะใช้

Z	=	1.96	ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
e	=	0.05	ยอมรับความคลาดเคลื่อนได้ 5%
P	=	0.5	เนื่องจากไม่ทราบค่าสัดส่วนของประชากรที่จะสุ่ม จึงใช้ค่า P ที่ทำให้ P (1 - P) ให้ค่าสูงสุด คือ P = 0.5

ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 385 ตัวอย่าง และได้เพิ่มสำรองตัวอย่าง 15 ตัวอย่าง รวมทั้งหมดเป็น 400 ตัวอย่าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในกรุงเทพมหานครโดยการออกแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 400 ชุด โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ Google Forms ในการแจกแบบสอบถามให้แก่คนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นส่วนของข้อมูลที่ใช้ประกอบงานวิจัย ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพปัญหาและการจัดการหนี้สิน รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมาจากบทความวิจัย

เอกสาร แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ นำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีการแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยสภาพปัญหาหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยได้ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยสภาพปัญหาหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ปัจจัยด้านรายได้ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย และปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค โดยได้ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของปัจจัยสภาพปัญหาหนี้สิน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ดังนี้

เกณฑ์การวัดผล

ระดับความสำคัญมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 5
ระดับความสำคัญมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 4
ระดับความสำคัญปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3
ระดับความสำคัญน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
ระดับความสำคัญน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 1

เกณฑ์การให้คะแนนความหมายของระดับความคิดเห็น

4.21 - 5.00	หมายถึง	มีระดับความสำคัญของปัจจัยสภาพปัญหาหนี้สินมากที่สุด
3.41 - 4.20	หมายถึง	มีระดับความสำคัญของปัจจัยสภาพปัญหาหนี้สินมาก
2.61 - 3.40	หมายถึง	มีระดับความสำคัญของปัจจัยสภาพปัญหาหนี้สินปานกลาง
1.81 - 2.60	หมายถึง	มีระดับความสำคัญของปัจจัยสภาพปัญหาหนี้สินน้อย

1.00 - 1.80 หมายถึง มีระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สินน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ด้านการวางแผนใช้จ่ายเงิน ด้านความช่วยเหลือหรือคำปรึกษาทางด้านหนี้สิน ด้านการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกู้ ด้านการชำระคืนเงินกู้ และด้านการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ โดยได้ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของการจัดการหนี้สิน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ดังนี้

เกณฑ์การวัดผล

ระดับความสำคัญมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 5
ระดับความสำคัญมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 4
ระดับความสำคัญปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3
ระดับความสำคัญน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
ระดับความสำคัญน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 1

เกณฑ์การให้คะแนนความหมายของระดับความคิดเห็น

4.21 - 5.00	หมายถึง มีระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สินมากที่สุด
3.41 - 4.20	หมายถึง มีระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สินมาก
2.61 - 3.40	หมายถึง มีระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สินปานกลาง
1.81 - 2.60	หมายถึง มีระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สินน้อย
1.00 - 1.80	หมายถึง มีระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สินน้อยที่สุด

การนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ทั้งหมด 400 คน สามารถจำแนกได้ดังนี้

1.1 เพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 240 คน รองลงมาเป็นเพศชาย 160 คน

1.2 อายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างใหญ่อายุอยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 170 คน รองลงมาคือ ช่วงอายุ 20 - 30 ปี จำนวน 134 คน ช่วงอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 74 คน ช่วงอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 16 คน และช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน ตามลำดับ

1.3 สถานภาพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างใหญ่มีสถานภาพโสด มากที่สุด จำนวน 253 คน รองลงมาคือ สมรส จำนวน 123 คน และหย่าร้าง/หม้าย จำนวน 24 คน ตามลำดับ

1.4 ระดับการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 258 คน รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 81 คน ปริญญาโท จำนวน 59 คน และปริญญาเอก จำนวน 2 คน ตามลำดับ

1.5 อาชีพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 222 คน รองลงมาคือ รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 92 คน และประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 86 คน ตามลำดับ

1.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 167 คน รองลงมาคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 133 คน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 89 คน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเทียบเท่า 10,000 บาท จำนวน 11 คน ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยสภาพปัญหาหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน พบว่าคนวัยทำงานส่วนใหญ่มีระดับความสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.26) โดยจำแนกตามสภาพปัญหาหนี้สินของคนวัยทำงานต่าง ๆ พบว่าคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครมีระดับความสำคัญปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Mean = 3.39) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านรายได้ (Mean = 3.30) ปัจจัยด้านพฤติกรรมมารบริโภค (Mean = 3.26) และอันดับสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย (Mean = 3.12) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจกลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญด้านสินค้านำเข้าบริโภคมีราคาสูงขึ้นไปตามภาวะเศรษฐกิจทำให้ต้องใช้เงินในการซื้อสินค้ามากขึ้นสูงที่สุด (Mean = 3.60) ปัจจัยด้านรายได้อันดับรองลงมาให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญด้านมีรายได้ที่น้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย (Mean = 3.81) ปัจจัยด้านพฤติกรรมมารบริโภคกลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญด้านซื้อสินค้าตามกระแสนิยม เช่น เสื้อผ้า โทรศัพท์ มือถือ ของสะสม เป็นต้น (Mean = 3.42) และอันดับสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายกลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญ ด้านค่าใช้จ่ายสำหรับการพักอาศัยปัจจุบัน เช่น ค่าผ่อนบ้าน ค่าเช่า ที่พัก เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ต้องกู้เงินมาใช้จ่าย (Mean = 3.18)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สินของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน พบว่าคนวัยทำงานส่วนใหญ่มีระดับความสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.24) โดยจำแนกตามการจัดการหนี้สินของคนวัยทำงานต่าง ๆ พบว่าคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครมีระดับความสำคัญด้านการวางแผนใช้จ่ายเงิน (Mean = 3.42) รองลงมาคือด้านการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ (Mean = 3.30) ด้านความช่วยเหลือหรือคำปรึกษาทางด้านหนี้สิน (Mean = 3.20) ด้านการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกู้ (Mean = 3.20) และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการชำระคืนเงินกู้ (Mean = 3.07) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการวางแผนใช้จ่ายเงินกลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญ ด้านการกำหนดทิศทางการวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างชัดเจน (Mean = 3.71) ด้านการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐกลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญ ด้านการรับรู้ข่าวสารนโยบายช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐ คุณได้รับจากสื่อออนไลน์มากกว่าสื่อโทรทัศน์หรือสื่ออื่น ๆ (Mean = 3.37) ด้านความช่วยเหลือหรือคำปรึกษาทางด้านหนี้สินกลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ย

ระดับความสำคัญ ด้านได้รับความช่วยเหลือและคำปรึกษาจากคนในครอบครัว (Mean = 3.31) ด้านการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกู้กลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญ ด้านการนำเงินมาซื้อทรัพย์สิน (Mean = 3.26) และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการชำระคืนเงินกู้กลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญ ด้านการชำระหนี้ตามเงินงวดทุกเดือน (Mean = 3.27)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พบว่าคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครมีรายได้ที่น้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายมากที่สุด ทำให้ไม่สามารถใช้จ่ายได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นเพื่อไม่ให้เกิดการใช้จ่ายและการก่อหนี้ที่เกินตัว จึงจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของการออมและการลงทุน และรู้จักวางแผนการเงิน พร้อมทั้งบริหารความเสี่ยงอีกด้วย
2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พบว่าคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครมีสภาพปัญหาหนี้สินของปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภคมากที่สุด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องแยกแยะค่าใช้จ่ายให้ออกกว่าสิ่งที่กำลังซื้อนั้นจำเป็นจริง ๆ หรือไม่ และจำเป็นต้องสร้างวินัยในการใช้เงินให้กับตัวเอง

ข้อเสนอสำหรับการวิจัยในครั้งถัดไป

1. ปัจจัยด้านหนี้สินยังมีความสำคัญที่ควรทำวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบที่นำไปสู่การแก้ปัญหาด้านหนี้สินให้มีประสิทธิภาพ โดยอนาคตอาจสำรวจเกี่ยวกับหนี้สินในประเด็นอื่น ๆ เช่น ยอดรวมหนี้สินทั้งหมด แบ่งเป็นระยะสั้นและระยะยาว เพื่อเพิ่มปัจจัยเกี่ยวกับการผิดชำระหนี้ และสินเชื่อที่ต้องการชำระให้หมด เป็นต้น
2. ควรจัดการหนี้สินที่มีอิทธิพลเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจเพิ่มเติม ปัจจัยด้านการเลือกสถาบันการเงิน และนโยบายของรัฐที่ส่งผลต่อสินเชื่อในอนาคตที่จะมีเปลี่ยนแปลงของบทบาทดิจิทัลในการเชื่อมโยงโลกเศรษฐกิจและโลกของการเงิน

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2566). รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลอุปสงค์และอุปทานแรงงาน กรุงเทพมหานคร 2566. สืบค้นจาก <https://www.labour.go.th/attachments/article/68400/29-08-66.pdf>.
- พรพรรณษา สุขรัตน์. (2566). การก่อหนี้และวิธีการจัดการหนี้สินที่ส่งผลต่ออิสรภาพทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง.
- ณัฐพงษ์ ท้วมจันทร์. (2555). ภาวะหนี้สินและแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินของประชาชน ในเทศบาลตำบลหงาว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย.